Adresas: Vilnius, Vysk. Matulevičiaus g-vė 4
Adres: Wilno, ul. Biskupa Matulewicza 4
Redakcja, tel. 79, przyjmuje od godz. 11 do 14-ej.
Administracja, tel. 99, czynna od godz. 9—20 bez przerwy

Rok XV. Nr 19 (5004) Środa, 24 stycznia 1940 r.

„VILNIAUS KURJERIS"

Dziś 6 stron Cena 15 centów

Prenumerata miesięczna z przesyłką pocztową lub dostawą do domu — 3 lt. 50 cnt. Zagranicą 6 lt.

KURJER WILEŃSKI

SPRAWY POLSKIE

Kompetencje Rady Narodowej.

(th) Na łamach polskiego pisma emigracyjnego *„Narodowiec"* p. red. *Michał Kwiatkowski* zamieszcza bardzo interesujący artykuł o kompetencjach Polskiej Rady Narodowej we Francji.

Najogólniej biorąc zadanie Polskiej Rady Narodowej polega na doradzaniu i opiniowaniu.

Wobec niemożliwości przeprowadzenia wyborów, Rada pochodzi z nominacji. Pan prezydent chcąc rozszerzyć jej kompetencje, przekazał Radzie wszystkie zadania, jakie posiadał w ramach konstytucji kwietniowej Sejm Polski. W tych wszystkich sprawach, w których decydował w Polsce parlament, P. R. N. ma prawo dawania opinii. Dotyczy to więc w szczególności kwestii budżetu. Dalszym uprawnieniem Rady jest prawo składania wniosków w sprawie wydania przez rząd tych czy innych dekretów lub rozporządzeń. Wreszcie P. R. N. ma bardzo ważny przywilej, jakim jest prawo układania projektów przyszłego ustroju Polski, a w szczególności nowej ordynacji wyborczej.

Liczebnie Rada posiada skład wynoszący połowę normalnej liczby członków komisji budżetowej. Skład jej nie przekroczy 24 osób.

Redaktor Kwiatkowski zaznacza, że w obecnej chwili zasadnicza różnica zdań między Rządem a Radą nie jest wogóle do pomyślenia. Osiągnięta zostanie conajmniej taka jedność, jaka istnieje między rządem a parlamentem we Francji i w Anglii. Rada musi dążyć do zwiększenia i wzmożenia współpracy wszystkich Polaków.

Takie węzły z aliantami winny być przez Radę zacieśnone, by zwiększyć u sprzymierzeńców głos Polski i wagę jej spraw.

Najdonioślejszym, zdaniem pisma, zadaniem Rady jest natężenie sił narodu. Redaktor Kwiatkowski wierzy, że Polska Rada Narodowa spełni swoje zadanie.

Gen. Rastikis wyłuszcza przyczyny swego urlopu

KOWNO. (ELTA.) Wódz naczelny armii gen. Raštikis oświadczył dziś przedstawicielowi „Elty": „Otrzymałem trzymiesięczny urlop zdrowotny. Chcę z okazji tej podkreślić iż już w końcu m. października prosiłem o urlop między innymi i ze względów zdrowotnych. W ostatnim czasie w związku z ogłoszeniem przezemnie w jednym piśmie wojskowym artykułu, tendencyjnie rozpuszczone zostały pogłoski, które tendencyjnie oceniły moje poglądy na życie państwowe i jego zadanie. Podkreślam iż mylą się i źle czynią ci, którzy w związku z wyrażonymi przezemnie przy różnych okazjach pewnych myśli probują z tych czy innych względów stworzyć stanowisko nie mogące pogodzić się z moimi jako naczelnego wodza obowiązkami. Również obecny mój urlop dla naprawy zdrowia nie powinien za pomocą różnych nieścisłych tłumaczeń mylić społeczeństwa."

—o:o—

Zaciekłe walki w Finlandii

Megafony wojennym środkiem pomocniczym

HELSINKI. (Elta). Komunikat wojenny z dnia 22 stycznia donosi: „W dniu 21 stycznia w przesmyku Karelskim działała artyleria. Nasza artyleria unieruchomiła kilka baterii nieprzyjacielskich. Po południu nieprzyjaciel rozpoczął koncentrację swych wojsk celem dokonania ataku przy Taipale. Atak został odparty. W ciągu dnia wojsko nasze zniszczyło dwa czołgi.

Nieprzyjaciel dokonał próby uskutecznienia swego ataku za pomocą megafonów. Przez nie wzywał on naszych ludzi do poddania się, ogłaszając jednocześnie, iż miasto Viipuri zostało zajęte w ciągu 48 godzin i grożąc, iż przychodzą na pomoc Niemcy, którzy wymordują wszystkich Finów. Przy Aittojokio w kierunku Olomantsi ataki zostały odparte.

Na froncie w Laponii bez zmian. Lotnictwo nieprzyjacielskie w dniu 21 stycznia okazało bardziej żywą działalność jedynie w rej. nie działań wojennych. W nocy lotnictwo nieprzyjacielskie dokonało kilkakrotnych ataków ostrzeliwując za pomocą karabinów maszynowych gaszących pożary ludzi. Według dotychczas otrzymanych wiadomości podczas ataków lotniczych zostały ranne 4 osoby".

Komunikat sowiecki

MOSKWA. (Elta.) Sztab okręgu leningradzkiego ogłasza następujący komunikat: „W dniu 22 stycznia we wszystkich kierunkach odbyły się potyczki grup wywiadowczych. W niektórych miejscowościach zauważono działanie artylerii. Lotnictwo Zw. Sowieckiego dokonało lotów wywiadowczych".

Kanada z pomocą finansową

OTTAWA. (Elta.) Według Havasa premier kanadyjski Mackenzie King oświadczył, iż rząd Kanady postanowił udzielić Finlandii kredytów w sumie 100.000 dolarów celem zakupu produktów żywnościowych w Kanadzie.

U. S. A. też

NOWY JORK. (Elta.) Prezes komitetu pomocy Finlandii oświadczył, iż wkrótce zostanie wysłana do Finlandii ponownie suma 400.000 dolarów. Jak wiadomo, komitet ten wysłał niedawno do Finlandii 600.000 dolarów.

*

SZTOKHOLM (Elta). Oficjalnie donoszą, iż zderzyły się w powietrzu dwa samoloty należące do korpusu ochotników szwedzkich w Finlandii. Jeden lotnik uratował się a trzech zginęło.

*

HELSINKI (Elta). Reuter komunikuje, iż na skutek bombardowania przez samoloty sowieckie miasta Aabo, trzy bomby trafiły w dom wicekonsula brytyjskiego. Wicekonsul i inni mieszkańcy domu znajdowali się w schronie. Nikt spośród mieszkańców nie został ranny.

Gdzie jest Komdiw Winogradow?

Sprostowanie sztabu okręgu leningradzkiego

(r). Sztab wojennego okręgu leningradzkiego ogłasza następujące sprostowanie:

„Niemiecka agencja Transocean donosi, iż wojska fińskie znalazły trup zamarzniętego dowódcy 44 dywizji, Winogradowa w rejonie Suomossalmi. Twierdzenie to nie odpowiada prawdzie. Komdiw Winogradow znajduje się w rejonie 44 dywizji".

Blok bałkański

(c) Prasa białogrodzka, jak donoszą z Budapesztu, znajduje się ciągle pod wrażeniem ostatniego spotkania ministrów spraw zagranicznych Rumunii i Jugosławii.

W Białogrodzie utrzymują, że spotkanie to umówione było na długo przed jego dojściem do skutku.

Podczas tego spotkania omówione zostały wszystkie sprawy, dotyczące sytuacji państw naddunajskich na tle obecnej sytuacji politycznej.

Zdaniem białogrodzkich kół politycznych na przyszłej konferencji państw bałkańskich podjęta zostanie decydująca próba stworzenia bloku państw bałkańskich pod egidą Włoch z zasadniczym celem zachowania neutralności **i kolektywnego przeciwstawienia się każdej próbie agresji.**

Kołoszwar—strefa wojenna

(c) Budapeszteńska agencja telegraficzna podaje, że władze rumuńskie ogłosiły okręg miasta Kołoszwar, w okręgu siedmiogrodzkim jako strefę wojenną.

Na tle ostatnich posunięć Rumunii i Węgier, dążących do porozumienia, zarządzenie to wydaje się nieco dziwnym i niezrozumiałym.

O czym rozmawiali Gafencu i Markowic.

BUKARESZT (Elta). We wtorek powrócił do Bukaresztu minister spraw zagranicznych Gafencu. W związku z rozmową Gafencu z ministrem spraw zagranicznych Jugosławii Markowicem, które się odbyło w sobotę, nie został ogłoszony żaden oficjalny komunikat.

*

BUKARESZT (Elta). Dowódca garnizonu w Bukareszcie ogłosił rozkaz, na mocy którego wszyscy właściciele domów w Bukareszcie mają w celach obrony przeciwlotniczej urządzić w piwnicach domów schrony.

„Neutralność za wszelką cenę"

Hasło dnia nie wszędzie podzielane

AMSTERDAM, (Elta). „Telegraf" wyrażając zdziwienie i ubolewanie w związku z wezwaniem Churchilla do państw neutralnych by wzięły one udział w wojnie z Niemcami po stronie Anglii pisze: **„Gdyby Churchill zwrócił się do Stanów Zjednoczonych, Japonii, Italii, byłoby to zupełnie zrozumiane. Lecz stanowisko naszego rządu — za wszelką cenę utrzymać neutralność Holandii jest tak dobrze wszystkim znane, iż Churchill mógł o tym nie wątpić. Pod tym względem nie zajdzie w stanowisku Holandii żadna zmiana, nawet w tym wypadku gdyby zwycięstwo państw sprzymierzonych byłoby zupełnie pewne".**

Holandia protestuje w Berlinie

HAGA, (Elta). Rząd holenderski złożył w Berlinie protest w związku z naruszeniem neuatralności Holandii. Ma to związek z samolotem niemieckim, który w dniu 20 stycznia przeleciał granicę holenderską przy Nijmagen. Samolot ten następnie został zauważonym nad Golderlandem i prowincjami Utrechtu w południowej Holandii, a także nad Hagą.

* * *

HAGA, (Elta). W dniu 22 stycznia w kierunku ze wschodu na zachód przeleciały nad Holandią samoloty obcego pochodzenia, które później zostały zauważone nad Hagą. Samoloty były ostrzeliwane przez baterie przeciwlotnicze.

Czujność nie zawadza

AMSTERDAM, (Elta). Według Havasa w Holandii została mocno ograniczona działalność dziennikarzy zagranicznych. W związku z tym rząd holenderski ogłosił odpowiedni dekret. Zabrania się między innymi przesyłać zagranicę wiadomości o obronie Holandii. Poza tym zabrania się przesyłać wiadomości, które mogą szkodzić neutralności kraju.

* * *

AMSTERDAM, (Elta). Rozkazem naczelnego wodza sił zbrojnych lądowych i morskich Holandii, ogłoszonym w wiadomościach urzędowych, zabroniono wszystkim statkom znajdującym się na terytorialnych wodach Holandii wysyłania wszelkich telegraficznych lub telefonicznych doniesień.

Wdzięczni Churchillowi

KOPENHAGA, (Elta). W związku z przemówieniem Churchilla „Politiken" pisze, iż państwa neutralne składają w obecnej wojnie ofiary w postaci strat ekonomicznych i ludziach. Każde z państw neutralnych wie o tym, iż sytuacja jego w przyszłości może się stać jeszcze trudniejsza. Pod jednym względem małe państwa neutralne mogą być wdzięczne Churchillowi, a mianowicie za to, że państwa te stały się dzięki Churchillowi centrum zainteresowania.

Sami wiedzą, co czynić!

OSLO (Elta). Komentując przemówienie Churchilla „Dagbladet" pisze, iż moralizowanie Churchilla jest zupełnie niepotrzebne, gdyż państwa północne same postanowiły udzielić pomocy Finlandii w miarę możności tych państw i zgodnie z prawem międzynarodowym. Uzgodnienie neutralności tych państw z ich udzielaną pomocą Finlandii należy do nich.

Ujawnienie planu zajęcia Belgii

(c) Dzisiejsze wydanie londyńskiego „Daily Telegraph'u" zamieszcza sensacyjną relację swego brukselskiego korespondenta o zdemaskowanym planie niemieckim zajęcia Belgii.

Plan ten, pisze dziennikarz angielski, dostał się w ręce władz belgijskich zupełnie przypadkowo 10 stycznia b. r. samoloty belgijskie i belgijska artyleria przeciwlotnicza zmusiły do lądowania niemiecki samolot bojowy, w którym znaleziono dokładnie opracowany plan niemieckiego dowództwa zajęcia Belgii.

Brukselski korespondent „Daily Telegraph'u" zaznacza, że w tym wypadku nie może być mowy o sfingowanym planie. Plan opisuje dokładnie wszystkie stałe punkty obronne Belgów, techniczne niedociągnięcia armii belgijskiej, słabo ufortyfikowane punkty granicy oraz dokładne charakterystyki poszczególnych generałów i dowódców wojennych armii belgijskiej.

Atak niemiecki miał, wg tego planu, nastąpić nieoczekiwanie, błyskawicznym najazdem dywizji zmechanizowanych na odcinku Luttich—Namur, przy czym niektóre tamy miały być wysadzone przy pomocy szpiegów wojennych, lub za pomocą dywersantów, zrzuconych w nocy, poprzedzającej atak, przy pomocy spadochronów z samolotów niemieckich.

Korespondent „Daily Telegraph'u" stwierdza, że wykrycie tego planu było główną przyczyną ostatnich niepokojów na granicy belgijsko - holendersko - niemieckiej.

Italia odczuwa skutki wojny

RZYM, (Elta). Na odbytym w poniedziałek posiedzeniu włoskiego gabinetu ministrów, na którym przewodniczył Mussolini, postanowiono powziąć cały szereg środków celem ograniczenia konsumcji produktów żywnościowych. Poza tym zdecydowano ograniczyć zużycie węgla w niektórych fabrykach. Importowany z zagranicy koks nie może być używany jako opał w budynkach rządowych i prywatnych.

„Neutralność za wszelką cenę"

Angielski komentarz do mowy Churchilla

LONDYN (Elta). W związku z uwagami obserwatorów państw neutralnych o tej części mowy Churchilla, w której poruszył on sprawy państw neutralnych, londyńskie koła miarodajne oświadczają, iż mowa Churchilla była jedną z tych mów, w których ministrowie udzielają swych osobistych komentarzy o działaniach wojennych. Była to nie deklaracja polityki rządu, którą się wygłasza w izbie gmin, a jedynie przemówienie radiowe. Z tych powodów więc państwa neutralne mają zrozumieć tę mowę w rzeczywisty sposób.

Szwajcaria nie da się wciągnąć do wojny

BERN, (Elta). W związku z przemówieniem Churchilla pismo „Suisse" pisze, iż **Szwajcaria nie da się wciągnąć do wojny.** Korespondent londyński „National Zeitung" oświadcza, iż wezwanie Churchilla skierowane było do państw skandynawskich i bałkańskich. Według pisma **Anglia ma zamiar blokadę Niemiec rozszerzyć na północ i na południe.** W obecnych okolicznościach uskutecznienie podobnej blokady nie jest możliwe.

Zamówienia Anglii w U.S.A.

NOWY YORK (Elta). Reuter dowiaduje się z kół oficjalnych w Waszyngtonie, iż W. Brytania ma zamiar zakupić w St. Zjednoczonych samoloty i inny materiał wojenny na sumę mniej więcej jednego miliarda dolarów.

Straty neutralnej Danii

KOPENHAGA, (Elta). DNB donosi z Kopenhagi, iż marynarka duńska w ciągu pierwszych miesięcy wojennych straciła 12 statków. Zginęło 124 marynarzy.

Zgodnie z prawem międzynarodowym

TOKIO (Elta). Według DNB ministerstwo spraw zagranicznych w Japonii w związku z zatrzymaniem i kontrolą statku „Asama Maru" wręczyło w poniedziałek protest ambasadorowi Anglii — Craigie.

*

LONDYN. (Elta). W związku z wiadomościami o proteście japońskim w sprawie zatrzymania statku „Asama Maru" miarodajne koła londyńskie oświadczają, iż zatrzymanie przez brytyjski statek wojenny statku japońskiego, w którym się znajdowało 21 Niemców w wieku poborowym nie było sprzeczne z prawem międzynarodowem. Przeciwko takim środkom podczas wielkiej wojny nie protestowano.

—o:o—

Nagły wyjazd amb. Majskiego z Londynu do Moskwy

LONDYN, (Elta). Według wiadomości redaktora „News Chronicle" otrzymano w Londynie w poniedziałek wiadomość, iż ambasador Zw. Sowieckiego Majski przybył do Moskwy. Przyczyny wyjazdu są nieznane.

Rosyjskie koła utrzymują że Majski nie wyjechał i nie pojedzie

LONDYN, (Elta). W Londynie kursowały pogłoski, jakoby ambasador sowiecki w Londynie, Majski, po trzech czy czterech dniach udał się do Moskwy celem złożenia sprawozdania, jakoby on nie powróci na swoje stanowisko. We wtorek w londyńskich kołach rosyjskich oświadczają, iż pogłoski te nie mają żadnych podstaw. W sprawie powrotu do Moskwy Majski nie otrzymał żadnych instrukcyj.

P. Ribbentrop dementuje

Jak było naprawdę?

BERLIN (Elta). W związku z wiadomością podaną przez pisma duńskie iż kupiec duński Pless-Schmidt wręczył jakoby ministrowi spraw zagranicznych Rzeszy Ribbentropowi rzekome propozycje Finlandii przywrócenia pokoju, DNB ogłasza na podstawie wiadomości ze źródeł miarodajnych, iż minister spraw zagranicznych Ribbentrop przed pewnym czasem przyjął na audiencji wspomnianego kupca Pless-Schmidta i wysłuchał jego utopijnych propozycyj pokojowych. Wiadomości ogłoszone przez prasę duńską w związku z powyższym nie mają żadnych podstaw.

Apel Goebbelsa o złoto

na budowę nowego Grafa von Spee

(r) Dr. Goebbels, minister propagandy Trzeciej Rzeszy (przed rokiem równo ogłaszał entuzjastyczne artykuły o Polsce) wezwał Niemców do sięgnięcia do kieszeni i złożenia darów na budowę pancernika. Chodzi oczywista o „pancernik kieszonkowy" — nazwa ta w tym wypadku byłaby bardzo usprawiedliwiona.

Goebbels nie ustalił ściśle, czy przyszła jednostka ma nosić nazwę Grafa von Spee, dwukrotnie pokonanego pod Falklandem. Chcąc wzbudzić szczodrość swoich współobywateli dr. Goebbels przypomniał akcję Wilhelma II, który akurat przed trzydziestu laty rozpoczął zbiórkę na nowy zeppelin, który miał zastąpić stary, spalony w katastrofie statek powietrzny. Zbiórka dała wówczas w rezultacie pięć milionów marek złocie. Goebbels również zażądał złota. Nie wiadomo tylko, ile i skąd je otrzyma?

Goebbelsa troska o kulturę

BERLIN (Elta). Minister propagandy Goebbels w dniu 22 stycznia przyjął poetów i pisarzy niemieckich, którzy wzięli udział w zjeździe zorganizowanym przez radio niemieckie. Minister Goebbels wygłosił przemówienie, wskazał na obowiązki pracowników intelektualnych Niemiec istniejące w chwili, gdy naród niemiecki prowadzi walkę o swój los. Według Goebbelsa walka o podniesienie Niemiec do wielkiego państwa suwerennego wymaga mobilizacji nie tylko sił wojennych, gospodarczych, lecz również i duchowych sił narodu. Goebbels podkreślił znaczenie walki politycznej dla historii kultury. Minister propagandy oświadczył, iż naród ma prawo wymagać, aby dla tej walki ofiarowane zostały również wszystkie osobiste sprawy, oraz twórczość i sztuka. Zebra i pisarze całkowicie przyjęli wywody Goebbelsa.

Hiszpania zbliża się do państw demokratycznych

(l) Z Londynu donoszą: Według otrzymanych w Londynie wiadomości angielsko - hiszpańskie pertraktacje w sprawie zawarcia traktatu handlowego posuwają się pomyślnie naprzód. Traktat angielsko - hiszpański będzie uzgodniony z niedawno podpisanym francusko-hiszpańskim.

Według traktatu francusko - hiszpańskiego Francja wywozi do Hiszpanii 87.500 tonn pszenicy, 17.000 tonn ryżu, samochody itd otrzymując wzamian za to z Hiszpanii surowce.

Podpisanie tych traktatów posiada duże znaczenie polityczne.

Zamieć śnieżna w Estonii

RYGA. (Elta). Od soboty w całej Łotwie szaleje zamieć śnieżna, która utrudnia wszelką komunikację. Na skutek wielkich warstw śniegu nawet w samej stolicy Łotwy Rydze, z trudnością posuwają się tramwaje i autobusy. W wielu miejscowościach na prowincji komunikacja autobusowa została zupełnie unieruchomiona. Pociągi znacznie się spóźniają. Pociąg idący z Rygi do Rujen został w niedzielę unieruchomiony w śniegu. Ruszył on w dalszą podróż po przybyciu pociągu pomocniczego z Rygi. W północnej Kurlandii pociągi wąskotorowe spóźniają się czasem do 8—10 godzin. W międzyczasie mróz znacznie zelżał. W dniu 22 stycznia w Rydze zanotowano jedynie kilka stopni poniżej zera.

W sprawie aresztowań w Wilnie

„L. Žinios" donosi: Niektórzy członkowie tajnej organizacji, gdy się wyjaśniło, że nie są winni, zostają zwolnieni. Natomiast wino wajcy siedzą w dalszym ciągu. W tych dniach zatrzymano jeszcze 3 Polaków: Józefowicza, Petrowicza i Tomaszewicza, u których znaleziono broń. Ponieważ przechowywanie broni bez zezwolenia jest zakazane, przeto aresztowani zostaną przekazani sądowi wojennemu, jak to głoszą ustawy. (L)

TELEFONEM Z KOWNA

Członkowie rządu litewskiego przyjadą do Wilna

Na dzień 4 lutego 1940 r. przyjeżdżają do Wilna minister sprawiedliwości p. Tomosajtis i minister rolnictwa Audenas, którzy między innymi wezmą udział w uroczystościach korporacji studenckiej „Žalgiris", której są filistrami:

Podatki rolnicze za drugie półrocze nie będą pobierane

Rada ministrów postanowiła nie pobierać w kraju wileńskim podatków rolniczych za drugie półrocze 1939 r.

Šaulys w Kownie

Litewski poseł nadzwyczajny i minister pełnomocny na Węgry i Szwajcarię dr J. Šaulys, rezydujący w Bernie, bawi obecnie w Kownie.

Choroba Cypriana Petrauskasa

Tenor opery litewskiej p. Cyprian Petrauskas zranił się ostatnio w rękę. Możliwa jest operacja. Pozatym uległ on poważnemu zaziębieniu. W związku z tym wypadło mu zawiesić występy na przeciąg paru tygodni.

Gdzie się mieści armia Lewantu?

(r) Tajemnicze przygotowania aliantów na wschodzie zaczynają powoli się rozjaśniać. Władze francuskie pozwoliły korespondentowi „Daily Telegraph" zwiedzić bazy armii Lewantu.

Są tu żołnierze ze wszystkich kolonij francuskich, zwłaszcza z obszarów śródziemnomorskich. Są tu Żuawi. Spahisi, Senegalczycy, Anamici, wreszcie Legjon Cudzoziemski. Cały kraj od Aleppo do Nakura, od Trypolisu do Damaszku stanowi właściwie olbrzymi obóz wojenny.

W jakim tempie i jak sumiennie są czynione przygotowania świadczą takie słowa korespondenta: — „Weźmy naprzykład jedną brygadę artylerii, którą odwiedziłem. Jest ona rozlokowana daleko od morza. Przybyła tu nie oczekiwanie przed miesiącem i została zakwaterowana w pustyni Bez wody i bez drzewa lub kamienia dla budowy baraków. Grunt jest gliniasty, po deszczach tworzy się tu błoto.

„Dziś rurociągi doprowadzają tu wodę; wybudowano kuchnie i baraki. Drogi o twardej nawierzchni idą we wszystkich kierunkach z obozu".

Ludność miejscowa krzywo patrzyła na przybywanie wojsk kolonialnych. Jednak dyscyplina wojska oraz płacenie brzęczącą monetą za rekwizycje lepiej usposobiło tubylców.

Generał Weygand, dowódca tych wojsk, podobnie jak Mannerheim, przekonał, iż można być nowoczesnym wodzem mając nawet 73 lata.

Sprawy uchodźcze

Dokoła rejestracji

„XX Amžius": 20 stycznia r. b. zakończono rejestrację uchodźców. Uchodźcom wydano odpowiednie zaświadczenia, w których wskazane są miejsca ich stałego zamieszkania. Jest jednak sporo uchodźców, zwłaszcza uboższych, którzy pozostają na dalszy pobyt w Wilnie u swych krewnych czy znajomych. Jak się obecnie wyjaśniło, największej wśród uchodźców jest Żydów. M. in. jest wśród uchodźców 87 Czechów. (L)

Rejestracja osób pragnących powrócić na tereny zajęte przez Niemcy

„Laikas": Komisarz do spraw uchodźców ogłosił publiczną rejestrację wszystkich uchodźców, którzy pragną powrócić na tereny, rządzone obecnie przez Niemcy. Rejestracja trwać będzie do 5. lutego r. b. (L)

—o:o—

PODZIĘKOWANIE

P. Bogdziczowi Witoldowi, strażakowi P. Straży Pożarnej wyrażamy nasze najgłębsze podziękowanie za bohaterskie uratowanie nam życia podczas pożaru, z narażeniem własnego.

Rodzina Arlik i Rajcher
Wilno, ul. Sadowa 4 m. 28.

—o:o—

Od Redakcji

W jutrzejszym numerze rozpoczynamy druk niezmiernie ciekawych wyjątków z nowej książki b. prez. Senatu Gdańskiego dr. Hermana Rauschninga która p. t. „Hitler m'a dit" ukaże się wkrótce nakładem firmy wydawniczej Co-operation. Wyjątki z tej pracy, drukowane między innymi przez „Paris-Soir" obiegły całą prasę światową.

Zgon b. prezydenta Szwajcarii

BERN (Elta). We wtorek rano zmarł w wieku 69 lat członek rady federalnej Motta. Był on pięć razy wybrany prezesem szwajcarskiej rady federalnej. Poza tym był on członkiem międzynarodowego komitetu Czerwonego Krzyża oraz jego prezesem honorowym.

*

(ht). Żywe wrażenie w Londynie wywołała śmierć dr. Motty, zasłużonego prezydenta Szwajcarii. Dr. Motta od 30 lat brał kierowniczy udział w życiu politycznym Republiki Helweckiej. W Londynie podkreślają doniosłą rolę, jaką spełnił dr. Motta w dziejach Ligi Narodów. (ht)

Tallin zaprzecza

TALLIN. (Elta). W związku z kursującymi zagranicą pogłoskami, iż lotnictwo fińskie bombardowało na południu od Tallina jedno lotnisko oficjalnie w Tallinie oświadczają, iż pogłoski te nie odpowiadają prawdzie.

Flota amerykańska jedzie na manewry

(r) „Associated Press" donosi, że minister marynarki St. Zjednoczonych Edison zarządził ćwiczenia wojenne dla 22 flotylli, znajdujących się w bazie Guantanamo na Kubie. Manewry odbędą się na Morzu Karaibskim między wyspami Podwietrznymi a Nadwietrznymi.

Zakupy Anglii

(r) Wychodząca w Toronto (Kanada) gazeta „Star", powołując się na źródła miarodajne, podaje, iż Anglia zakupiła cały kanadyjski kontyngent eksportowy aluminium na przeciąg 3 lat. Wartość tego materiału wynosi 57 milionów dolarów. W roku bieżącym do Anglii zostanie wysłane 30.000 ton aluminium, w 1941 r. — 45.000 ton i w 1942 r.—60.000 ton. W związku z tym kanadyjska kompania aluminiowa otwiera nową fabrykę w Kingstone.

Lotnicy z Kanady lecą na front

(l) Angielski minister lotnictwa sir Kingsley Wood wygłosił na jednym z zebrań stołecznych przemówienie, w którym oświadczył, że w niedługim czasie kanadyjskie eskadry lotnicze będą uczestniczyły w operacjach wojennych w Europie.

Skazanie wybitnego komunisty w USA

NOWY YORK, (Elta). Sąd nowojorski skazał w dniu 22 stycznia generalnego sekretarza komunistów Karl Browder za podanie nieprawdziwych wiadomości przy staraniu się o otrzymanie paszportu na 4 lata więzienia i 2.000 dolarów grzywny.

SZPILKI

Niejaki Franciszek Sowiński podpisujący „Nowy Kurjer Warszawski" miał podobno oświadczyć:
— Żadna prasa nie hańbi...

* * *

Zauważono, że w najmniej wersalski sposób przemawiają ci, którym nie podoba się traktat wersalski...

* * *

Minister oświaty w Niemczech Huss wydał rozporządzenie, ażeby szkoły zwiększyły program nauczania lotniczego. Takie są objawy nowoczesnego husytyzmu...

* * *

Kazimierz Krukowski założył w Białymstoku kabaret artystyczny. Podobno długo nie mógł z władzami dojść do porozumienia w sprawie programu. Ostatecznie rzecz całą załatwiono Krukowskim targiem...

* * *

W Warszawie dziennikarzy polskich szantażuje niejaki Uciński. Gdy mu kiedyś utną głowę — będzie można powiedzieć:
— Nomen — omen!...

* * *

Holandia, jako państwo neutralne miała dotychczas sytuację wyjątkową. — Teraz wszystko się zmieniło: wprowadzono tam stan wyjątkowy..

As.

Z prasy litewskiej

Dwie wersje zajścia w kościele Św Rafała w Wilnie.

W kościele św. Rafała, który znajduje się tuż przy Zielonym Moście — ul. Wiłkomierska, — w niedzielę, dn. 21.I b. m. w jednym czasie śpiewali i Polacy i Litwini. Na ten temat prasa litewska pisze:

„Laikas" („Czas") organ sfer nijakich i nieokreślonego kierunku pisze:

„...Wczoraj w kościele Św. Rafała po nabożeństwie ksiądz Polak w języku polskim wygłosił kazanie. Po tym, Polacy będący w kościele, głośno zaczęli śpiewać polskie pieśni religijne. Ale w kościele byli i Litwini, którzy natychmiast zaśpiewali po litewsku. Ponieważ Litwinów było znacznie więcej niż Polaków, Polacy byli zmuszeni do milczenia. Po śpiewach religijnych Litwini jeszcze zaśpiewali hymn narodowy i w porządku kościół opuścili".

Zajście powyższe w oświetleniu „Lietuvos Žinios" — organ ludowców — przedstawia się jak następuje:

„Wczoraj w wileńskim kościele Św. Rafała wynikło zajście: równocześnie zaczęli śpiewać pieśni religijne Litwini i Polacy. Ksiądz powstrzymał Polaków, dlatego Litwini zaśpiewali Hymn Narodowy i wyszli z kościoła. Tak zakończył się ten incydent. Ale jest rzeczą wiadomą, że Litwini nie będą mogli zadowolić się taką ilością nabożeństwa, jaka była dotychczas. Jak to zagadnienie będzie rozwiązywane i jak będzie rozwiązane, pokaże przyszłość. W każdym bądź razie nikomu nie należałoby bić się z powodu nabożeństw, ponieważ w Wilnie kościołów jest zadużo..."

„Wilno zainteresowało się współżyciem litewsko-polskim."

Pod tym tytułem „Lietuvos Žinios" w cytowanym wyżej N-rze podają informacje swego korespondenta z Wilna. Oto urywek:

„Możliwa czy niemożliwa współpraca litewsko-polska w Wilnie? To pytanie było rozstrząsane na łamach prasy polskiej i litewskiej i ono dziś jest jeszcze bardziej aktualne. Teraz zaczęto to zagadnienie rozważać gruntownie i dlatego z napotykanych trudności odgadywane są perspektywy tego zagadnienia. „Mur chiński" oddzielający Litwinów i mniejszość polską musi z biegiem czasu runąć. Litewskie społeczeństwo cały czas było corect w stosunku do internowanych polskich żołnierzy. Ogólnie biorąc dla współpracy Litwinów z polską mniejszością istnieją wszelkie możliwości. To twierdzenie potwierdza fakt, że w Wilnie ukazał się dziennik „Nowe Słowo", który wypowiedział się za współpracą i on dąży do tej współpracy Prawda, że ten dziennik nie potrafił dotąd należycie uporządkować swoich spraw by mógł poważniej i wytrwalej prowadzić poważną robotę.

Wczoraj w redakcji „Nowe Słowo" zaszły zmiany. Ustąpił z redakcji redaktor Kazimierz Welecki. W administracji zaś poddał się do dymisji Jurkiewicz, który uważa siebie za Polaka, mimo, że jego nazwisko jest pochodzenia litewskiego. Na nowego redaktora jest upatrzony Petrenas, redaktor b. „Diena".

Dzisiaj w Wilnie odbyły sie dwa zebrania organizacyjne Towarzystwa Walki z Gruźlicą. Do Wileńskiego Oddziału wybrano trzech Litwinów i czterech Polaków. Na przewodniczącą Zarządu wybrano p. Griniuvienė".

Zagadnienie porozumienia litewsko-polskiego i polsko-litewskiego jest rzeczywiście bardzo poważne. Istota jego nie leży ani w „Nowym Słowie", ani tymbardziej na dwu organizacyjnych zebraniach Towarzystwa Walki z Gruźlicą. Pragnęliśmy sięgnąć do sedna tego zagadnienia na szerokiej płaszczyźnie nię tylko historycznej, nie tylko w obliczu potrzeb, trosk i kłopotów chwili bieżącej, lecz także z myślą o przyszłości.

Poray.

Aresztowanie

oszusta — „łapownika"

Funkcjonariusze policji kryminalnej aresztowali wczoraj niebezpiecznego oszusta—„łapownika".

Podając się fałszywie za funkcjonariusza policji, oszust, pod groźbą sporządzenia rzekomych protokułów, wyłudzał od naiwnych wielkie datki.

Szczególnie grasował on na t. zw. „Czarnej Giełdzie".

Oszusta aresztowano i przekazano do dyspozycji prokuratury.

Ze względu na stan śledztwa szczegóły oraz nazwisko oszusta trzymane są w tajemnicy. (c)

Moratorium hipoteczne dla Okręgu Wileńskiego

W „Wiadomościach Urzędowych zostało" ogłoszona ustawa, przewidująca, że długi dla instytucji kredytowych zabezpieczone hipoteką nieruchomości, znajdujących się w okręgu wileńskim, których termin przypada przed dniem 1 lipca 1940 r., zostaną odroczone do tego dnia. Również do dnia 1 października 1940 r. zostały odroczone wypłaty z tytułu listów zastawnych i kuponów od nich instytucjom kredytowym w okręgu wileńskim.

* * *

Rada Ministrów wydała ustawę przewidującą, że akta kupna i sprzedaży będą mogły być do dnia 1 stycznia 1942 r. zawierane, bez względu na to, czy nieruchomość jest zahipotekowana czy też nie.

Czy zostanie ogłoszone moratorium na zobowiązania handlowe

Do miejscowych firm wileńskich stale napływają żądania różnych firm znajdujących się na ziemiach polskich okupowanych obecnie przez Niemców i uregulowanie zaległych należności. Z tego też tytułu do banków nadchodzi masa zaprotestowanych weksli handlowych.

Odwrotnie przedstawia się sytuacja na terenach zajętych przez Sowiety. Do firm, znajdujących się na tych terenach roszczą pretensje finansowe kupcy i przemysłowcy wileńscy.

Sprawa ta komplikuje się tymbardziej, że wiele przedwojennych należności zostało w międzyczasie uregulowanych przedstawicielom zainteresowanych firm znajdujących się stale w Wilnie

Do Oddziału Wileńskiego Izby Przemysłu, Handlu i Rzemiosła bez przerwy napływają podania przemysłowców i kupców z prośbą o interwencję i uregulowanie sprawy zobowiązań handlowych.

W związku z powyższym, oddział Wileńskiej Izby Przemysłowo-Handlowej zwrócił się do Izby Kowieńskiej z obszernym memoriałem, w którym zabiega o ogłoszenie na zobowiązania handlowe moratorium do dnia 1 lipca.

Jak słychać władze centralne do sprawy tej zasadniczo ustosunkowały się pozytywnie i prawdopodobnie w najbliższym czasie zostanie wydana odpowiednia ustawa Do tego zaś czasu sprawa długów handlowych dla Wilna i kraju wileńskiego zostanie uregulowana w drodze międzynarodowych rokowań między przedstawicielami Litwy, Niemiec i Sowietów. (x)

Zakaz nabywania nieruchomości w m. Wilnie bez zezwolenia Min. Spr. Wewn

Ustawa o ochronie granic państwa przewiduje, że dla nabycia nieruchomości w strefie podlegającej ograniczeniom potrzebne jest zezwolenie ministra Spraw Wewnętrznych.

Minister Spraw Wewnętrznych ogłosił obecnie rozporządzenie, na mocy którego—na podstawie art. 17 ustawy o ochronie granic państwa — postanowienie w sprawie nabywania nieruchomości stosuje się również do miasta Wilna, znajdującego się w strefie ochrony pogranicznej. (L)

Biblioteka Uniwersytetu Wileńskiego

Dyrektor biblioteki uniwersytetu wileńskiego prof. Wacław Birżyska udzielił następujących informacji:

Od 15-go grudnia roku ubiegłego do chwili obecnej biblioteka uniwersytetu wileńskiego była zamknięta. Był to okres, w którym rejestrowano i sprawdzano majątek byłego Uniwersytetu Stefana Batorego. W tych dniach bibliotekę zaczyna się już porządkować. Obecnie organizowani są pracownicy biblioteki. Na pracowników przyjmowani są tylko bibliotekarze, to znaczy osoby, które w tej dziedzinie pracowały mają odpowiednie doświadczenie. Liczba pracowników będzie znacznie mniejsza, niż w bibliotece b. Uniw. Stef. Batorego. Nie znaczy to jednak, że w bibliotece będzie mniej pracy, niż dawniej, będzie się ona jedynie inaczej odbywała. Większość personelu składać się będzie z dawnych pracowników. Oczywiście na pracowników angażowani będą tylko obywatele Litwy. Nieznajomość języka litewskiego nie będzie stanowiła przyczyny niezaangażowania pracowników biblioteki byłego uniwersytetu Stefana Batorego. Lojalni, sumienni i dobrzy pracownicy będą angażowani. Gdy zechcą nauczą się oni szybko języka litewskiego. W razie potrzeby nawet tu na miejscu można będzie zorganizować dla nich dostępne kursa języka litewskiego. Ogółem pracować będzie w bibliotece około 30 pracowników.

Zasadnicze reformy w urządzeniu biblioteki nie są przewidziane. Biblioteka byłego U. S. B. prowadzoną była stosunkowo nieźle. Trudno narazie powiedzieć jaki system prowadzenia zostanie obecnie przyjęty. Możliwe są nawet 3 systemy prowadzenia biblioteki: system biblioteki uniwersytetu Witolda Wielkiego, byłego U. S.B. lub kombinacja tych dwóch systemów.

Na bibliotekę byłego U. S. B. składają się 2 kompleksy książek. Jeden z nich to książki i różne wydawnictwa zebrane przed wojną światową, zaś drugie — książki nabyte za czasów polskich. Porządkowanie książek z tych dwóch okresów jest różne. Rozpoczynacląc pracę bodaj najważniejszą jest rzeczą dobrze zorganizować robotników, należycie rozdzielić pracę. Sprawa ta jest tym ważniejsza, że przy dawnym systemie w bibliotece i przy podziale pracy jaki tu był wprowadzony niema ani jednego pracownika, któryby dobrze poznał bibliotekę. Jedną z najważniejszych i najpilniejszych spraw jest stworzenie warunków, umożliwiających uruchomienie czytelni. Wydaje się jednak, że nie uda się zrobić tego wcześniej niż 1 lutego. B. biblioteka była biblioteką uniwersytecką, lecz mogli z niej korzystać również inni, a więc po części biblioteka miała charakter biblioteki publicznej. Obecnie pragnie się, by biblioteka była dostępna dla personelu uniwersyteckiego studentów i innych pracowników naukowych.

W bibliotece znajduje się część książek potrzebnych do nauki na wydziałach uniwersytetu wileńskiego. Mianowicie w roku ubiegłym uniwersytet Witolda Wielkiego w Kownie dokonał z byłym U.S.B. wymiany wszystkich swych wydawnictw. Obecnie dąży się do otrzymania jeszcze conajmniej po 3 egzemplarze wszystkich wydawnictw Uniwersytetu W. W., instytucji państwowych i samorządowych. Zrozumiałą jest rzeczą, że wiele wypadnie przy tym kupować, zwłaszcza z wydawnictw prywatnych. Pozatym wypadnie dokonać z biblioteką Uniw. Witolda W. wymiany wielu dzieł. Szczególnie wiele wypożyczać wypadnie z działu lituanistyki, który w bibliotece U. W. W. jest bardzo bogaty i dosyć dobrze urządzony.

Nieco gorzej jest z lokalem biblioteki. Lokal dzisiejszej biblioteki jest za ciasny. Z czytelniami jest jeszcze nieźle; lecz magazyny książek są zbyt małe i niecałkiem odpowiednie. Magazyny książek są nieopalane i nie posiadają pieców. Można w nich normalnie pracować więc tylko latem. Wreszcie magazyny są za ciasne, biblioteka więc niema miejsca na rozszerzenie. Naogół Uniwersytet ma stosunkowo wiele różnych lokali lecz na cele biblioteki jest ich bardzo mało.

W obu bibliotekach uniwersyteckich t. zn. w bibliotece uniwersytetu wileńskiego i bibliotece U. W. W. będziemy obecnie posiadali około 800.000 książek. Jest to wielki majątek. (N).

Obywatele obcych państw winni uzyskać zezwolenia

Naczelnik m. Wilna i powiatu wydał zarządzenie, na mocy którego obywatele obcych państw, z wyjątkiem byłej Polski, zamieszkali w m. Wilnie i powiecie, jeżeli tylko nie są uchodźcami wojennymi i nie mają świadectwa uchodźcy wojennego, winni najpóźniej do dnia 5 lutego 1940 r. złożyć podania o ustalonej przez miejscową policję formie na ręce p. Naczelnika m. Wilna i powiatu dla uzyskania zezwolenia na zamieszkanie w Litwie albo o wystaranie się o wizę, dającą prawo na czasowy pobyt w Litwie. Wizy otrzymuje się w urzędzie Naczelnika m. Wilna i powiatu.

Obywatele obcych państw z wyjątkiem byłej Polski, którzy po dniu 5 lutego 1940 r. wykryci zostaną jako mieszkający bez zezwolenia wizy lub świadectwa uchodźcy wojennego, ukarani będą postanowieniem Naczelnika grzywną do 1000 litów lub aresztem do 2-ch miesięcy i wysiedleniem z Litwy. Taka sama kara spotka tych, którzy osoby takie utrzymują.

Blankiety dla podań uzyskuje się w miejscowych komisariatach policji.

Zarządzenia odnośne obcokrajowców byłych obywateli polskich wydane zostaną później. (N.)

17 milionów litów wynosić będzie nowy budżet Wilna

Prace Magistratu nad sporządzeniem nowego preliminarza budżetowego Wilna na rok 1940 dobiegają już końca.

Jak się dowiadujemy globalna suma nowego budżetu wynosić będzie aż 17 milionów litów wliczając w to budżet zwyczajny i nadzwyczajny.

Nowy preliminarz budżetowy będzie więc pod względem preliminowanych sum na wydatki najwyższy ze wszystkich dotychczasowych budżetów Wilna. Najpoważniejsze pozycje wydatków stanowić będą roboty inwestycyjne dla zatrudnienia bezrobotnych oraz wydatki na cele zdrowotne i opieki społecznej. (x,)

WIADOMOŚCI SPORTOWE

Tor wyścigowy na ślizgawce.

Na ślizgawce w Parku Sportowym Młodzieży Szkolnej w Wilnie wprowadzono inowację, a mianowicie wylany został tor wyścigowy. Obok więc boisk hokejowych i dużego placu do jazdy na łyżwach mamy tor wyścigowy długości 300 m Długość tego toru nie odpowiada co prawda przepisom, ale nie mając lepszych warunków technicznych warto i to wykorzystać.

Sądzimy, że niebawem odbędą się w Wilnie pierwsze w tym sezonie wyścigi łyżwiarskie Warto również zorganizować na większą skalę popisy łyżwiarskie z udziałem nie tylko „figurzystów" wileńskich, ale z Kowna i może z Rygi. Niemal rok rocznie odwiedzali nas sportowcy Łotwy, którzy mają doskonałą drużynę hokejową i dobrze jeżdżących łyżwiarzy.

L. Wojtkiewicz nauczycielem.

B. wicemistrz w oszczepie Leon Wojtkiewicz jest obecnie nauczycielem gimnastyki w jednej ze szkół w Wilnie. Wojtkiewicz zarzucił już prawie czynne uprawianie sportu przechodząc na drogę nauczycielską.

Wojtkiewicz jest jednym z najlepszych trenerów lekkiej atletyki.

E. Zieniewicz gra w „Lutni".

Popularny w Wilnie lekkoatleta Edward Zieniewicz występuje obecnie w teatrze „Lutnia". Zieniewicz z nastaniem sezonu lekko atletycznego ma zamiar w dalszym ciągu uprawiać sport lekkoaltetyczny poświęcając się przede wszystkim młodszym swoim kolegom, którzy potrzebują fachowych wskazówek.

Zieniewicz w poprzednich latach prowadził w Wilnie szereg kursów sportowych mając za sobą bogate doświadczenie sportowe.

J. Wieczorek żyje.

Bawi w Wilnie wielokrotny mistrz Polski i rekordzista w biegu na 110 m. przez płotki Jan Wieczorek — najbardziej popularny sportowiec Wilna. Wieczorek był na wojnie. Był obrońcą Warszawy.

Jest również jeden z najlepszych miotaczy Polski Łomowski, który w ubiegłym sezonie miał szereg pierwszorzędnych wyników w pchnięciu kuli i w dysku.

Kajakowe trasy Wilno — Kowno.

Z nastaniem wiosny wzrośnie zapewne popularność sportu kajakowego w związku z możnością organizowania wycieczek z Wilna do Kowna, Trzeba przypuszczać, że sportowcy Kowna będą chcieli również spływać z Wilna do Kowna po uprzednim przywiezieniu kajaków koleją do Wilna.

Warto nadmienić, że jeszcze przed wielką wojną światową członkowie Wileńskiego Towarzystwa Wioślarskiego z dyr. Władysławem Chojnickim zorganizowali wycieczkę turystyczną do Kowna, odwiedzając miejscowy Sokół.

Trasa wycieczki wodnej z Wilna do Kowna jest bardzo urozmaicona. Mając do dyspozycji więcej czasu można wycieczkę do Kowna wydłużyć przez rozpoczęcie spływu aż z Ignalina czy Święcian.

Głos z oddali

Głos o Warszawie rozległ się z dala. Napisał wiersz Antoni Słonimski p. t. „Alarm". Jeszcze dzień przed wojną, a raczej w wigilię wieczorem sprzeczaliśmy się na temat wybuchu wojny. Antoni Słonimski żywił jeszcze nadzieję. Wydawało mu się, że jest to jedynie szczyt zastraszania, próba zdobycia pozorami wojny rzeczy, które się uzyskuje w krwawych zmaganiach. Nie przypuszczał wtedy, że nazajutrz rano Warszawa zostanie znienacka zbombardowaną.

W kilka dni później spotkaliśmy się w Brodach. Rozumiał, że nie jest to jeszcze kres wędrówki. Szukał wyjścia, uciekał przed jednym wrogiem, nie przypuszczając, że z tyłu, z drugiej strony zjawi się następny.

A przecież kilka miesięcy temu wydawało mu się, jak wielu innym, że gorzej już być nie może, że fala reakcji wdziera się wszędzie, że nie ma nadziei na lepsze jutro.

Na pięterku w „Ziemiańskiej", w godzinach południowych, w „Iksie" w godzinach popołudniowych, a wieczorem u „Zodiaka" zbierała się grupka przerażonych wieściami, płynącymi z różnych stron. Biadano nad działalnością cenzora, nad dokuczliwością „przyjaciela redakcji"' nie rozumiano, że każdy dzień następny będzie gorszym od dnia poprzedniego. Wydawało się, że jest się u kresu nocy. Dziś, w zestawieniu z dniem poprzednim świta myśl o wzniesieniu pomnika wydziałowi prasowemu komisariatu rządu m. Warszawy.

Biadano przy stoliku u „Simona i Steckiego", zakrapiało się niedolę czystą, lub nawet porządnym burgundem. Stroje były modne. Panie były dostatnio ubrane i przestrzegały wszystkich zasad obowiązującej etykiety.

„Adria" była czynna do piątej rano. Żalono się i w tym lokalu, że jest źle i gorzej być nie może. Aż przyszedł dzień pierwszego września. Rozległy się ostrzegawsze głosy alarmowe. Ludność chowała się w schronach, uciekała bezradnie do bram. Nie wznosiła rąk do modlitwy, a spoglądała w niebo z przerażeniem.

Dziś dowiadujemy się z „Błękitnej Księgi", że w owej ciężkiej chwili ministerstwo spraw zagranicznych alarmowało Francję i Anglię, wzywało do jak najszybszej kontrakcji, by odciążyć Polskę i zmusić Niemcy do przerzucenia przeważających sił lotniczych na zachód. Kunktatorstwo zaciążyło na losie ludności. Nastąpiła zwłoka dwudniowa w wypowiedzeniu wojny. Nie było odsieczy lotniczej, a samoloty wrogie grasowały nad wszystkimi miastami Polski.

Porzucono bezładnie miasta, domy. O kawiarniach, piwiarniach zapomniano już dawno, choć siedziało się tam lata całe, biadając nad losem literatury, prasy, skarżąc się na ucisk wolnego słowa. Dziś odpowiada się na pytania znanym stereotypem: „Jak się miewam? Dziękuję. Lepiej, niż jutro".

Stańczyk

KRONIKA

Styczeń 24 Środa	Dziś: Tymoteusza Jutro: Nawróc. św. Pawła Wschód sł. — g. 7 m. 26 Zachód sł. — g. 15 m. 37

— **Lustracja cen w restauracjach i kawiarniach.** Zauważono, że niektóre restauracje i kawiarnie wileńskie wykorzystując sytuację zaczęły pobierać zbyt wygórowane ceny, często przewyższające nawet ceny pierwszorzędnych restauracji i kawiarni kowieńskich. W związku z tym urząd komisarza regulacji cen w Wilnie zażądał od wszystkich restauracji i kawiarni I-ej kategorii w Wilnie przedstawienia do dnia 24 stycznia cenników potraw i trunków do lustracji i zatwierdzenia. (N).

— **Inspekcja szkół powszechnych w nowym lokalu.** W związku z reorganizacją byłego urzędu delegata Min. Oświaty w Wilnie (Wolana 10), z dniem 22 stycznia 1940 r. inspekcja szkół powszechnych m. Wilna i powiatu przenosi się na I-e piętro, zaś wileński okręg sportowy na 3-cie piętro do byłego wydziału szkół powszechnych. Wejście od ulicy św. Michała. (N).

— **Sprawy kulturalne pracowników i robotników w Wilnie.** Urząd Izby Pracy w Wilnie troszcząc się w pierwszym rzędzie o społeczne potrzeby robotników i pracowników nie zapomina też o ich potrzebach kulturalnych. Oprócz kursów języka litewskiego, na które robotnicy i pracownicy gorliwie uczęszczają, organizuje się chór, do którego zapisało się już kilkudziesięciu przyszłych śpiewaków. Na kierownika chóru wyznaczony został p. Kabasinskas, który zdobył w konkursie chórów Izby Pracy drugie miejsce.

Pragnie się również zorganizować z pośród samych robotników i pracowników teatr dramatyczny, do którego zapraszani są wszyscy miłośniny pracy artystyczno scenicznej i pragnący wypróbować swe siły w tej dziedzinie. Teatr będzie pracował na zasadach studium.

— **Rejestracja inżynierów i architektów.** 22 b. m. samorząd m. Wilna zaczął rejestrację wszystkich inżynierów i architektów. Pierwszego dnia zarejestrowało się ich 24. (L).

— **Dookoła pożyczki dla m. Wilna.** „Laikas": Burmistrz m. Wilna p. K. Staszys zamierza wkrótce udać się do Kowna w sprawach pożyczki dla m. Wilna. Wilno potrzebuje w r. b. przeszło 10 mil. litów pożyczki. Miasto otrzymało już 1 miljon litów, zaś 1 mil. lt. został przyobiecany. Co do pozostałej sumy p. burmistrz ma prowadzić rozmowy. (L)

— **Roboty publiczne a mróz.** „Laikas": M-stwo Spraw Wewnętrznych zarządziło, by roboty publiczne przerywano, o ile temperatura spada poniżej 20 stopni. Ostatnio przerwa w robotach trwała 3 dni. Za każdy nieprzepracowany dzień wypłacono bezrobotnym po 2—3 lt. (L)

— **Nowe uzdrowiska w Kraju wileńskim.** „XX Amžius": W związku z przyłączeniem obszaru wileńskiego, wykaz uzdrowisk litewskich ma wzrosnąć o Troki, Ponary, Werki i Nowe Święciany. (L).

— **W sprawie przesyłek z zagranicy.** Dep. Handlu Zagranicznego w porozumieniu z zarządem poczt nakazał wszystkim pogranicznym komorom celnym, by wszystkie otrzymywane z zagranicy przesyłki pocztowe adresowane do Wilna i okręgu przesyłały one do przejrzenia do Wileńskiej Komory Celnej. Przesyłki z zagranicy przejrzane przez Komorę Celną przesłane zostaną następnie do odpowiednich urzędów pocztowych m. Wilna i okręgu do wręczenia adresatom. (L).

TEATR I MUZYKA

Teatr Miejski na Pohulance

„ZEMSTA" — Al. hr Fredry — na przedstawieniu wieczorowym!

Dziś, we środę dnia 24 stycznia o g. 19-tej powtórzenie doskonałej komedii Fredry pt. **„Zemsta"**.

Jutro, w czwartek dn. 25.I o godz. 19 **„Dobra wróżka"**.

Premiera w Teatrze na Pohulance!

Najbliższą premierą Teatru Miejskiego na Pohulance, która zapowiedziana jest na niedzielę dnia 28 stycznia — będzie sztuka M. Kennedy pt. „Tessa" w przygotowaniu reżyserskim L. Pobóg-Kielanowskiego, z przepiękną muzyką Antoniego Żulińskiego.

Teatr Rewia „Światowid"

Dziś powtórzenie premiery **„Publiczność ma głos"**. Ceny zniżone. Sala dobrze ogrzana. Kasa od 3 pp.

Sprostowanie

Wczoraj w rubryce „Z ukosa" — w recenzji Niebieskiego Pajacyka omyłkowo wydrukowano nazwisko kierownika tego teatrzyku. Dyrektorem jest p. Zbigniew Szczerbowski, a nie jak mylnie podano Zdzisław Zoorowski.

Trzy większe włamania w Wilnie

W ciągu dnia wczorajszego dokonano w Wilnie dwóch większych włamań.

Późno wieczorem włamywacze, przy pomocy wybicia otworu w tylnych drzwiach, przedostali się do sklepu galanteryjnego Jerzego Korzyna, ul. Gedymina 11-a, i wykradli stamtąd rozmaitych towarów, przeważnie galanterii damskiej na ogólną sumę 4.000 litów.

Drugie włamanie miało miejsce przy ul. Szopena 3. Złodzieje wybili szybę w oknie wystawowym sklepu sukiennego Zygmunta Gelera i wykradli stamtąd rozmaitych materiałów, przeważnie płótna, na sumę kilkaset litów.

Ubiegłej nocy również nieznani sprawcy usiłowali włamać się do sklepu maszyn i rowerów przy ul. Niemieckiej.

W ostatniej jednak chwili spłoszeni przez dozorcę nocnego, zdołali zbiec, pozostawiając na miejscu narzędzia do włamania.

W związku z tymi włamaniami policja kryminalna przeprowadziła obławę, zatrzymując kilku podejrzanych. (c)

Zagadkowa śmierć na polowaniu

Zabójstwo lub nieszczęśliwy wypadek?

W lesie, w pobliżu wsi Kalanki rozegrał się zagadkowy wypadek.

22 b.m. wybrał się do lasu na polowanie mieszkaniec wspomnianej wsi Adam Masyłajtis w towarzystwie swego kolegi Wiktora Białko.

Tegoż dnia znaleziono w lesie Adama Masułajtisa nieżywego z przestrzeloną skronią.

Dotychczas jeszcze nie zostało ustalono kto zastrzelił Masułajtisa jak i również i to czy ma się w danym wypadku do czynienia z rozmyślnym zabójstwem, lub nieszczęśliwym wypadkiem. (c)

Cała rodzina zatruła się kiełbasą

Donieśliśmy w onegdajszym numerze o wypadku zatrucia się nieświeżymi wędlinami. Wczoraj zanotowano w Wilnie identyczny wypadek. Tym razem zatrucia, po spożyciu nieświeżej kiełbasy, rodzina Dąbrowskich (Wingry 13).

Dwie ofiary zatrucia Władysława i Zofię Dąbrowskich przewieziono do szpitala św. Jakuba. (c)

Sprawa emerytur
dla pracowników miejskich

Sprawa emerytur dla pracowników samorządu wileńskiego nie została dotychczas definitywnie rozstrzygnięta. Sprawa ta prawdopodobnie w niedługim już czasie zostanie uregulowana w drodze specjalnie wydanej ustawy. Narazie Magistrat sprawę tę reguluje w ten sposób, że najbardziej potrzebujący emeryci otrzymują należność zaliczkami. Nie jest wykluczone, iż w przyszłości emerytury będą wypłacane tylko tym emerytom miejskim, którzy nie będą posiadali innych środków egzystencji. (x)

Dawne wozy Arbonu
połączą Wilno z przedmieściami

Magistrat prowadzi obecnie rokowania z poprzednim towarzystwem komunikacji miejskiej, od którego pragnie nabyć pozostałe tu wozy Saurera. Rokowania te, jak słychać, są na dobrej drodze i prawdopodobnie w niedługim czasie zostaną sfinalizowane. Nabyte wozy Arbonu Magistrat pragnie użyć dla stworzenia sieci komunikacyjnej z odległymi peryferiami Wilna, jak np. Ponary, kolonia Kolejowa i innymi miejscowościami podmiejskimi.

Przy okazji warto zaznaczyć, że w niedługim czasie ma nadejść z Kowna dodatkowy transport wozów, które zwiększa liczbę kursujących obecnie 24 autobusów do 35. (x)

Ofiary

5 lt. od rodziny Hermanów ku uczczeniu pamięci ś. p. Jarosława Bejnar-Bejnarowicza — dla chorego na płuca M.

Ściąganie podatków komunalnych rozpocznie się w maju

Wypadki ostatnich miesięcy spowodowały znaczną pauperyzację szerokich warstw ludności Wilna i Wileńszczyzny. Z sytuacji tej dokładnie zdaje sobie sprawę Zarząd Miejski, który, jak się dowiadujemy, zamierza przystąpić do ściągania zaległych należności z tytułu różnych samoistnych podatków komunalnych nie wcześniej niż w maju r. b.

Do tego więc czasu płatnicy podatków komunalnych korzystać będą z chwilowego moratorium, co niewątpliwie będzie dla nich dużą ulgą. (x)

7000 bezrob. pracuje
na robotach miejskich

Codziennie Magistrat, mimo ciężkich warunków atmosferycznych i terenowych, zatrudnia na różnych robotach miejskich około 7 000 bezrobotnych. Większość tych bezrobotnych zorganizowana w specjalne drużyny wysyłana jest do lasów dla tworzenia zapasów opałowych.

Przy okazji należy dodać, że ostatnio do Wilna przybyły większe transporty drzewa i węgla, co w dużym stopniu przyczyni się do usunięcia dających się bardzo poważnie ostatnio we znaki trudności opałowych, wywołanych w pierwszym rzędzie przez trudności natury transportowej. (x)

Poszukiwanie zaginionych

Samuel Dunikowski, inż.-elektryk, por. rez. sł. łączn. ost. przy M. S. Wojsk. — szukają rodzice z Krakowa za pośr. Anny Domańskiej. Wilno Zygmuntowska 4 m. 9.

Stefania Linsenbart z synem Adamem — szuka: Witold Croix Rouge Polonaise, France, Paris, 2 rue Euler. Wiadomości można kierować do Kaunas Laisvės Al. 45 m. 1.

Władysław Chaciłowski, ppor. 1 p. p. Leg., broń ppanc. — szuka: Rogowski Julian. Wilno, Jasna 28/3.

Jan Połujański, por. 45 p p. Równe — szuka żona Wanda. Wilno, ul. Fabryczna 20 m. 3.

Leonard Merło, 1 p. p. Leg. w Wilnie — poszukuje: Anna Merło. Wilno, Bobrujska 4—1.

Kazimierz Naślańcew, 3 bat. przeciwlotnicza sł. cz. Porubanek — szuka: matka Ewa Naślańcowa. Wilno, Wileńska 36 m. 14.

Mieczysławowi Popakowi w Rumunii zasyła pozdrowienia Maria Latkowska. Wilno, zauł. Szkaplerny A nr 4 m. 5.

Wacława Iwaszkiewicza — szuka: matka T. Kostecka, zam. w Rumunii Ploesti, strada Jupiter 1 m. 23.

Aleksander Dzierżek, kom. str. gran. w Lipinach (G. Śląsk) — szuka: siostra Sylwina Skowrońska. Wilno, Krzywe Koło 15 m. 6.

Irena Gortat z mężem **Zygmuntem**, lek. weter. zam. w W-wie, ul. Wspólna 37 — szukają: rodzice Bonasewiczowie. Wilno, św. Jacka 10.

* * *

W Redakcji są do odebrania listy: z Warszawy dla Z zisława Zaremby, z Paryża dla Bronisławy Sosnowskiej oraz listy dla Mieczysława Cichorza, ks. Kaz Greczysa i Eweliny Bobaryko.

Czyj zegarek?

Policja odnalazła duży kryty zegarek z amerykańskiego złota, pochodzący z kradzieży. Zegarek ten, firmy Tavanes Vatsch skradziony był w październiku na ul. Legionowej ze stołu przez otwarte okno. Właściciel może zgłosić się po odbiór na ul. Św. Jańską 3 pok. 11.

Zamarzł na śmierć

Wczoraj odbył się pogrzeb 20-kilkuletniego uchodźcy Jakuba Mostowicza z Kalisza, którego znaleziono nawpół zamarzniętego na granicy. Dostarczony do lecznicy w Wilnie, Mostowicz po kilku dniach zmarł.

W kondukcie pogrzebowym wzięło udział kilkaset uchodźców. (c)

Walka z potajemnym gorzelnictwem

Policja wileńska przeprowadza obecnie akcję, zmierzającą do wytępienia potajemnego gorzelnictwa. Tak np. wczoraj w mieszkaniu Jana Sudnikowicza w gm. rudomińskiej, ujawniono kompletnie urządzoną potajemną gorzelnię z 4-ma zatorami.

Sudnikowicza aresztowano. (c)

Ustalone ceny materiałów drzewnych

Komisarz Regulacji Cen ustanowił następujące ceny obrobionych materiałów drzewnych w tartakach wileńskich:

1. Deski stolarskie — miejscowe	Lt	125	za 1 m^3
2. Czyste deski	Lt	90	za 1 m^3
3. Heblowane deski	Lt	95	za 1 m^3
4. Pół czyste deski I gat.	Lt	55	za 1 m^3
5. „ „ „ II gat.	Lt	45	za 1 m^3
6. Resztki bez kory	Lt	10	za 1 m^3
7. „ z kora	Lt	9	za 1 m^3
8. Opiłki	Lt	12	za 1 m^3

Powyższe ceny podane są bez dostawy.

CENY OGŁOSZEŃ: Ogłoszenia tekstowe za 1 mm 75 cnt, za tekstem 60 cnt. Drobne 20 cnt za słowo. Kronika redakcyjna i komunikaty Lt 1.— za wiersz jednoszpaltowy. Ogłoszenia cyfrowe i tabelaryczne 50% drożej. Układ ogłoszeń 5-cio łamowy. Za treść ogłoszeń i termin ich druku Administracja nie odpowiada.

Leidėjas: Vytautas Stanievičus. Wydawca: Witold Staniewicz
Redaktorius: Vytautas Kiškis. Redaktor: Witold Kiszkis.

Spaustuvė „Zničius", Vysk. Matulevičiaus g-vė 4. Tel. 3-40.
Drukarnia „Znicz", ul. Biskupa Matulewicza 4. Tel. 3-40.